

2 0 2 6

HISTORY

Full Marks : 80
Pass Marks : 24

Time : 3 hours

127070

The figures in the margin indicate full marks for the questions

ALLOTMENT OF MARKS

Q. No. 1 carries 1 mark each	:	$1 \times 8 = 8$
Q. No. 2 carries 2 marks each	:	$2 \times 8 = 16$
Q. No. 3 carries 4 marks each	:	$4 \times 8 = 32$
Q. No. 4 carries 6 marks each	:	$6 \times 3 = 18$
Q. No. 5 carries 6 marks	:	$6 \times 1 = 6$
		<hr/> Total = 80 <hr/>

1. Answer the following questions (any eight) : 1×8=8

নিম্নলিখিত প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যিকোনো আঠটা) :

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলিৰ যে-কোনো আটটিৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়াব হোনায সৌলুফোরনি ফিন হো (জাযখিজায়া মোনদাइन) :

(a) Name one major city of Harappan Civilization.

হৰপ্পা সভ্যতাৰ এখন প্রধান নগৰৰ নাম লিখাঁ।

হৰপ্পা সভ্যতাৰ একটি প্রধান নগৰেৰ নাম লেখো।

হৰপ্পা সোদোমসিনি মোনসে গাহাइ नोगोरनि मुं लिर।

(b) Name the most powerful Mahajanapada in India between the sixth and the fourth centuries BCE.

খ্রীষ্টপূৰ্ব ষষ্ঠ আৰু চতুৰ্থ শতিকাৰ ভিতৰত ভাৰতৰ সকলোতকৈ শক্তিশালী মহাজনপদখনৰ নাম লিখাঁ।

খ্রীষ্টপূৰ্ব ষষ্ঠ ও চতুৰ্থ শতকেৰ ভিতৰে ভাৰতবৰ্ষেৰ সবথেকে শক্তিশালী মহাজনপদটিৰ নাম লেখো।

खृष्ट गिबि द'थि आरो ब्रैथि जौथाइनि भारतनि बयनिखुइबो गोहोगोरसिन महाजन'पदनि मुं लिर।

(c) Who did not accept Ekalavya as his disciple?

কোনে একালব্যক নিজৰ শিষ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰা নাছিল ?

কে একলব্যকে নিজেৰ শিষ্য হিসাবে গ্ৰহণ কৰেননি ?

एकलव्यख्रौ सोर गावनि सोलौसा महरै आजावाख्रैमोन?

(d) Name any one of the Tripitaka.

'ত্রিপিটক'ৰ যিকোনো এখনৰ নাম লিখাঁ।

'ত্রিপিটক'-এৰ যে-কোনো একটিৰ নাম লেখো।

जायख्रिजाया मोनसे 'त्रिपिटक'नि मुं लिर।

(e) Who was the greatest king of Koch kingdom?

কোচ ৰাজ্যৰ সৰ্বশ্রেষ্ঠ ৰজা কোন আছিল ?

কোচ ৰাজ্যেৰ সৰ্বশ্রেষ্ঠ ৰাজা কে ছিলেন ?

क'च रायजोनि देरसिन राजाया सोरमोन?

(f) Who was the author of Sakari Feti Buranji?

'চকৰী ফেটি বুৰঞ্জী'ৰ লেখক কোন আছিল ?

'সকৰী ফেটি বুৰঞ্জী'-ৰ লেখক কে ছিলেন ?

'चकरि फेटी बुरन्जी'नि (जारिमिन) लिरगिरिया सोरमोन?

(g) What is the title of Bernier's travel account on India?

বাৰ্নিয়াৰৰ ভাৰত সম্পৰ্কীয় ভ্ৰমণ বৃত্তান্তখনৰ নাম কি ?

বাৰ্নিয়াৰেৰ ভাৰত সম্পৰ্কীয় ভ্ৰমণবৃত্তান্তটিৰ নাম কী ?

बार्नियारनि भारत दावबायनायनि लिरबिदांनि मुडा मामोन?

(h) Which God is worshipped in the Nava Vaishnav Dharma or Neo-Vaishnavism?

নৱ-বৈষ্ণৱ ধৰ্মত কোন দেৱতাৰ পূজা কৰা হয় ?

নৱ-বৈষ্ণৱ ধৰ্মে কোন দেৱতাৰ পূজা কৰা হয় ?

नवबैष्णव दोहोरोमाव सोर मोदाइख्रौ सिबिनाथ जायो?

(4)

(i) Who was the greatest king of the Vijayanagara Empire?

বিজয়নগর সাম্রাজ্যৰ আটাইতকৈ শ্ৰেষ্ঠ ৰজাজন কোন আছিল ?

বিজয়নগর সাম্রাজ্যের শ্রেষ্ঠ রাজা কে ছিলেন ?

বিজয়নগর সাম্রাজ্যে বিনয়বুড়বো হরসিন রাজায়া সোরমোন?

(j) In which empire was the Mansabdari system used?

মনসবদারী প্ৰথা কোন সাম্ৰাজ্যত ব্যৱহৃত হৈছিল ?

মনসবদারী প্ৰথা কোন সাম্ৰাজ্যে ব্যবহৃত হয়েছিল ?

মনসবদারী খান্দিখৌ বৰে সাম্ৰাজ্যোআব বাহায়দৌমোন?

(k) Who were made the owners of land under the Permanent Settlement?

চিৰস্থায়ী বন্দোবস্তৰ অধীনত ভূমিৰ মালিক কাক কৰা হৈছিল ?

চিৰস্থায়ী বন্দোবস্তের অধীনে ভূমির মালিক কাদের করা হয়েছিল ?

অরায়থা রাডায় খানায়নি দারৈ সোরখৌ হানি বিগোমা খালামনায় জাদৌমোন?

(l) In which year did the Sepoy Mutiny take place?

কোন চনত চিপাহী বিদ্রোহ ঘটিছিল ?

কোন সনে সিপাহী বিদ্রোহ ঘটেছিল ?

বৰে মায়থাইয়াব সান্দি বিগ্ৰায়নায়া জাদৌমোন?

(5)

2. Answer the following questions in brief (any eight) :

2×8=16

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যিকোনো আটটা) :

নিচের প্রশ্নগুলির সংক্ষিপ্ত উত্তর দাও (যে-কোনো আটটি) :

गाहायनि सोलुंफोरनि सुंदोबै फिननाय हो (जायखिजाया मोनदाइन) :

(a) Mention two characteristics of the script of the Harappan Civilization.

হৰপ্পা সভ্যতাৰ লিপিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

হরপ্পা সভ্যতার লিপির দুটি বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰো।

हरप्पा सोदोमसिनि हांखोनि मोननै आखुथाइ लिर।

(b) Which two languages were commonly used in the earliest inscription?

প্ৰাচীন লিপিত কোন দুটা ভাষা সাধাৰণতে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল ?

প্রাচীন লিপিতে সাধারণত কোন দুটি ভাষা ব্যবহার করা হয়েছিল ?

गिबिसिन अन्थाइ दान हांखोआव माबे मोननै रावखौ गाहाइयै बाहायदौमोन?

(c) Write any two duties fixed by the Manusmriti for the Chandalas.

চণ্ডালৰ বাবে 'মনুস্মৃতি'য়ে নিৰ্ধাৰণ কৰা যিকোনো দুটা কৰ্তব্য লিখা।

চণ্ডালদের জন্য 'মনুস্মৃতি' নির্ধারিত যে কোনো দুটি কৰ্তব্য লেখো।

'मनुस्मृति'या थि खालामनानै होनाथ चन्दालफोरनि बिबान एबा हाबाफोरनि जायखिजाया मोननै लिर।

(d) Which two famous Chinese Buddhist monks visited India?

চীনৰ কোন দুজন প্ৰসিদ্ধ বৌদ্ধ ভিক্ষুৰে ভাৰত ভ্ৰমণ কৰিছিল ?

চীনদেশেৰ কোন দুজন প্ৰসিদ্ধ বৌদ্ধ ভিক্ষুক ভাৰত ভ্ৰমণ কৰেছিলেন ?

সোৱ সানৈ মুংদাংখা চীননি বৌদ্ধ দোহোৰোমনি-সুৰুংফোৱা ভাৰতসিম দাববায় ফৈদোঁমোন?

(e) Who led the Ahom forces in the Battle of Saraighat and what was its result?

শৰাইঘাটৰ যুদ্ধত আহোম সেনাবাহিনীক কোনে নেতৃত্ব দিছিল আৰু এই যুদ্ধৰ ফলাফল কি আছিল ?

সৰাইঘাট যুদ্ধে আহোম সেনাবাহিনীকে কে নেতৃত্ব দিয়েছিলেন এবং এই যুদ্ধেৰ ফলাফল কী হয়েছিল ?

সৰাইঘাটনি দাবহায়াব আহম সানথি হান্জাখৌ সোৱ দৈদেদোঁমোন আৱো বে দাবহানি ফিথাইয়া মা জাদোঁমোন?

(f) Where and in which year was the Pandu Congress Session held?

পাণ্ডু কংগ্ৰেছ অধিবেশন ক'ত আৰু কোন চনত অনুষ্ঠিত হৈছিল ?

পাণ্ডু কংগ্ৰেছ অধিবেশন কোথায় ও কোন সালে অনুষ্ঠিত হয়েছিল ?

পাণ্ডু কংগ্ৰেছ জথুম্মায়া মাৰেয়াব আৱো মা মাযথাইয়াব খুঁজাদোঁমোন?

(g) What were the two kinds of postal system in India according to Ibn Battuta?

ইবন বটুতাৰ মতে ভাৰতত প্ৰচলিত দুটা ডাকব্যৱস্থা কি আছিল ?

ইবন বটুতাৰ মতে ভাৰতে প্ৰচলিত দুটা ডাকব্যৱস্থা কী ছিল ?

ইবন বটুতানি বাদিয়ে ভাৰতনি মোননৈ ৰোখোমনি দাক-রাহায়া মা মামোন?

(h) What is Khanqah?

খানকাহ কি ?

খানকাহ কী ?

খানকাহআ মা?

(i) What is Jama and Hasil?

জমা আৰু হাটিল কি ?

জমা ও হাটিল কী ?

জমা আৱো হাটিলআ মা?

(j) Give two reasons for Santhal Rebellion.

চাঁওতাল বিদ্রোহৰ দুটা কাৰণ লিখাঁ।

সাঁওতাল বিদ্রোহৰ দুটি কারণ লেখো।

সাবথাল বিগ্ৰায়নায়নি জাহোন মৌৰ্য লিৰ।

3. Answer the following questions (any eight) : 4×8=32

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যিকোনো আঠটা) :

নিচের প্রশ্নগুলির উত্তর দাও (যে-কোনো আটটি) :

गाहायनि सौलुफोरनि फिननाय हो (जायखिजाया मोनदाइन) :

(a) Describe the important features of the Great Bath of Mohenjo-daro.

মহেঞ্জোদাৰোৰ বৃহৎ স্নানাগাৰৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰাঁ।

মহেঞ্জোদাৰোৰ বৃহৎ স্নানাগাৰেৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যগুলি বৰ্ণনা কৰো।

महेन्ज'दार'नि गेदेर दुगैग्रान'नि मुखजाथाव आखुथाइफोरखौ फोरमाय।

(b) Write a note on the administrative system of the Mauryan empire.

মৌৰ্য সাম্ৰাজ্যৰ প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ ওপৰত এটা টোকা লিখাঁ।

মৌৰ্য সাম্ৰাজ্যেৰ প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থাৰ উপৰ এটি টোকা লেখো।

मौर्य साम्राज्योनि खुंथाइयारि खान्धिनि सोमोन्दै सुंदयै लि।

(c) Explain the concept of 'Gotra' and its significance in early societies.

গোত্ৰৰ ধাৰণা আৰু প্ৰাচীন সমাজত ইয়াৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে বিৱৰণ দিয়া।

গোত্ৰেৰ ধাৰণা ও প্ৰাচীন সমাজে এৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে বিৱৰণ দাও।

गत्र सानसि आरो गिबिसिन समाजाव बेनि गोनांथिनि सोमोन्दै लि।

(d) Write a short note on Gandhara school of art.

গান্ধাৰ শিল্প শৈলীৰ সম্পৰ্কে এটা সংক্ষিপ্ত টোকা লিখাঁ।

গান্ধাৰ শিল্প শৈলীৰ সম্পৰ্কে একটি সংক্ষিপ্ত টোকা লেখো।

गान्धारा आरिमु फरायसालिनि सोमोन्दै सुंदयै लि।

(e) Write briefly about the social condition of ancient Assam.

প্ৰাচীন অসমৰ সামাজিক অৱস্থাৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখাঁ।

প্ৰাচীন আসামেৰ সামাজিক অৱস্থাৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লেখো।

गोदोनि गिबि आसामनि समाजारि थासारिनि सोमोन्दै गुसुडै लि।

(f) Analyze the evidence of slavery provided by Ibn Battuta in India.

ইবন বটুতাই ভাৰতত দেখা দাসপ্ৰথাৰ বিষয়ে কি উল্লেখ কৰিছে বৰ্ণনা কৰা।

ইবন বতুতা ভাৰতে দেখা দাসপ্ৰথাৰ বিষয়ে কী উল্লেখ কৰেছেন বৰ্ণনা কৰো।

इबन बतुताआ होनाय गलाम खान्थिनि फोरमानफोरखौ बिजिरनानै लिर।

(g) State the main features of Bhakti tradition.

ভক্তি পৰম্পৰাৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

ভক্তি পৰম্পৰাৰ মূল বৈশিষ্ট্যগুলি উল্লেখ কৰো।

भक्ति दोरौनि गाहाइ आखुथाइफोरखौ फोरमाय।

(h) Discuss the role played by the Amara-Nayaka in the Vijayanagara Empire.

বিজয়নগৰ সাম্ৰাজ্যত অমৰ-নায়কৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

বিজয়নগৰ সাম্ৰাজ্যে अमर-नायकेर भूमिका আলোচনা কৰো।

बिजयनगर साम्राज्योआव अमर नायकनि होनाय बिफावखौ सावराय।

(i) Explain the role played by women in the agrarian society during Mughal period.

মোগল যুগত কৃষিপ্ৰধান সমাজত মহিলাসকলৰ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰা।

मोगल युगे कृषिप्रधान समाजे महिलादेर भूमिका बर्णना करो।

मगल मुगायाव आबादारि समाजनि फारसे आइजोफोरनि होनाय बिफावखौ फोरमाय।

(j) How did American Civil War affect the lives of the peasants in India?

আমেৰিকাৰ গৃহযুদ্ধই ভাৰতৰ কৃষকৰ জীৱনৰ ওপৰত কেনেকুৱা প্ৰভাৱ পেলাইছিল ?

আমেৰিকাৰ গৃহযুদ্ধ ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষকদেৰ জীৱনে কী ধৰনেৰ প্ৰভাৱ ফেলেছিল ?

आमेरिकानि नखरारि दावहाया भारतनि आबादारिफोरनि जिउवाव माबादि गोहोम खोख्लैदौमोन?

(k) What steps did the British take to quell the Revolt of 1857?

১৮৫৭ চনৰ বিদ্ৰোহ দমনৰ বাবে ব্ৰিটিছসকলে কি ব্যৱস্থা লৈছিল ?

১৮৫৭ সনেৰ বিদ্ৰোহ দমনেৰ জন্য ব্ৰিটিশেৰা কী ব্যবস্থা নিয়েছিল ?

1857 मायथाइनि बिग्रायनायखौ दबथायनो थाखाय इराजफोरा/बृतिसफोरा मा राहा लादौमोन?

(l) Why was the Cripps Mission not accepted by the Indian leaders?

ভাৰতীয় নেতাসকলে ক্ৰিপছ মিছনক কিয় গ্ৰহণ নকৰিলে ?

ভাৰতবৰ্ষৰ নেতারা ক্ৰিপস মিশন গ্ৰহণ করেননি কেন ?

भारतनि दैदेनगिरिफोरा क्रिप्स मिसनखौ मानो आज्ञावनानै लायाखैमोन?

(m) How did the contemporary political situation in India influence the drafting of the Constitution?

ভাৰতৰ সমসাময়িক ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিয়ে সংবিধান ৰচনাত কেনেধৰণৰ প্ৰভাৱ পেলাইছিল ?

ভাৰতৰ সমসাময়িক ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতি সংবিধান ৰচনায় কী ধৰণেৰ প্ৰভাৱ ফেলেছিল ?

भारतनि समब्रासमब्रि राजखन्थियारि थासारिया संबिजिर लिरनायाव माबौरै गोहोम खोज्लैदौमोन?

(n) Why is the 1942 National Movement called a mass movement?

১৯৪২ৰ জাতীয় আন্দোলনক কিয় গণ-আন্দোলন বুলি কোৱা হয় ?

১৯৪২-এৰ জাতীয় আন্দোলনকে কেন গণ-আন্দোলন আখ্যা দেওয়া হয় ?

1942 मायथाइनि माहारियारि सोमावसारनायखौ मानो सुबुं सोमावसारनाय बुंनाय जायो?

4. Read the given passages carefully and answer the questions that follow : 6×3=18

তলত দিয়া উদ্ধৃতিখণ্ডসমূহ মনোযোগেৰে পঢ়ি প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখাঁ :

নীচের পাঠ্যাংশগুলি ভালো করে পড়ে এবং সংলগ্ন প্রশ্নগুলির উত্তর দাও :

गाहायाव होनाय फराखौ गोसो होनाई फराय आरो उननि सौलुफोरनि फिन हो :

(a) Draupadi's Question :

Draupadi is supposed to have asked Yudhisthira, whether he had lost himself before staking her. Two contrary opinions were expressed in response to this question.

One, that even if Yudhisthira had lost himself earlier, his wife remained under his control, so he could stake her.

Two, that an unfree man (as Yudhisthira was when he had lost himself) could not stake another person.

The matter remained unresolved. Ultimately, Dhritarashtra restored the Pandavas and Draupadi to their personal freedom.

Questions :

(i) Why did Yudhisthira stake Draupadi? 1

(ii) What was the question she asked? 1

(iii) Between the two opinions, which one went in Draupadi's favour? 2

(iv) Does the episode reflect the status of women in the days of the Mahabharata? 2

দ্রৌপদীৰ প্ৰশ্ন :

দ্রৌপদীয়ে যুধিষ্ঠিৰক প্ৰশ্ন কৰিছিল যে, তেওঁ পাশা খেলত নিজকে তেওঁ (দ্রৌপদী)ক বাজী ধৰাৰ পূৰ্বে নে পিছত হাবিছিল? ইয়াৰ উত্তৰত দুটা বিপৰীতধৰ্মী মন্তব্য শুনা গৈছিল।

প্ৰথমতে, যদি পূৰ্বে হাবিছিল, তথাপি পত্নী হিচাপে দ্রৌপদী যিহেতু তেওঁৰ বশত আছিল, সেইবাবে যুধিষ্ঠিৰৰ নিজ পত্নীক বাজী ধৰাৰ অধিকাৰ আছিল।

দ্বিতীয়তে, যুধিষ্ঠিৰৰ দৰে এজন অমুক্ত পুৰুষ (যিহেতু তেওঁ নিজকো বাজীত হাবিছিল তেনে এজনে) আন এজনক বাজী ধৰিব নোৱাৰে।

বিষয়টি অমীমাংসিত থাকিল। শেষত ধৃতৰাষ্ট্ৰই পাণ্ডৱসকলক আৰু দ্রৌপদীক তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত স্বাধীনতা পুনৰপ্ৰদান কৰিলে।

প্ৰশ্নসমূহ :

- (i) যুধিষ্ঠিৰে দ্রৌপদীক কিয় বাজী ধৰিছিল? 1
- (ii) দ্রৌপদীয়ে যুধিষ্ঠিৰক কি সুধিছিল? 1
- (iii) উক্ত দুটা মতৰ কোনটো দ্রৌপদীৰ সপক্ষে? 2
- (iv) এই ঘটনাটোৱে মহাভাৰতৰ দিনত মহিলাৰ সামাজিক মৰ্যাদা প্ৰতিফলিত কৰেনে? 2

দ্রৌপদীৰ প্ৰশ্ন :

দ্রৌপদী যুধিষ্ঠিৰকে প্ৰশ্ন কৰেছিল যে তিনি পাশা খেলায় নিজকে তাকে (দ্রৌপদী) বাজী ধৰাৰ পূৰ্বে না পৰে হেৰেছিল? এৰ উত্তৰে দুটা বিপৰীতধৰ্মী মন্তব্য শোনা গিয়েছিল।

প্ৰথমত, যদি পূৰ্বে হেৰেছিল, তথাপি পত্নী হিচাবে দ্রৌপদী তাঁৰ বশে ছিলেন, সেজন্য যুধিষ্ঠিৰেৰ নিজৰ পত্নীকে বাজী ধৰাৰ অধিকাৰ ছিল।

দ্বিতীয়ত, যুধিষ্ঠিৰ-এৰ মতো একজন আবদ্ধ পুৰুষ (কাৰণ সে নিজেৰে বাজীতে হেৰেছিল তেনে একজন), অন্য একজনকে বাজী ধৰতে পাৰেন না।

বিষয়টি অমীমাংসিত থাকল। শেষে ধৃতৰাষ্ট্ৰ পাণ্ডব ও দ্রৌপদীকে তাঁদেৰ ব্যক্তিগত স্বাধীনতা পুনৰায় প্ৰদান কৰলেন।

প্ৰশ্নসমূহ :

- (i) যুধিষ্ঠিৰে দ্রৌপদীকে কেন বাজী ধৰিছিল? 1
- (ii) দ্রৌপদী যুধিষ্ঠিৰকে কী জিজ্ঞেস কৰিছিল? 1
- (iii) উক্ত দুটা মতৰ কোনটি দ্রৌপদীৰ সপক্ষে ছিল? 2
- (iv) এই ঘটনাটি মহাভাৰতৰ দিনে মহিলাদেৰ সামাজিক মৰ্যাদা প্ৰতিফলিত কৰে কি? 2

দ্রৌপদীনি সোঁথি :

ফোথায়নায় জায়োদি দ্রৌপদীয়া যুধিষ্ঠিৰনাব সোঁদোঁমোনদি বিথাডা বিখৌ খৌফোদাব খৌরলৈনায়নি সিগাং গাবখৌ খোমানা লাদোঁমোন নামা। বে সোঁনায়নি ফিননায়াব মোননৈ গুবুন গুবুন বিবুঁথিফৌরখৌবো ফোথায়নায় জায়োদি সোঁদোঁমোন।

সেথিয়াব জুদি যুধিষ্ঠিৰা সিগাডাব গাবখৌ খোমা লাদোঁমোনব্লাবো, বিথাংনি বিসিয়া বিথাংনি সামলায়থিয়াব থাদোঁমোন, জায়হা বিথাডা বিথাংজোখৌ বাজি দোননো হায়ো।

নৈথিয়াব, সাসে উদাং নডৈ মানসিয়া (যুধিষ্ঠিৰনি বাদি জেব্লা বিয়ো গাবখৌ খোমা লাদোঁমোন) গুবুন সাসে সুবুঁখৌ।

বে বাথ্ৰাখৌ জায়াসৈ; জোবনায়াব ধৃতৰাষ্ট্ৰআ পান্ডবফৌ আৰো দ্রৌপদীনো গাবসিনি গাবাৰি উদাংসিখৌ হৌফিনদোঁমোন।

সোঁলুফৌরখৌ :

- (i) যুধিষ্ঠিৰআ দ্রৌপদীখৌ মানো বাজি দ্ৰৌপদীখৌ? 1
- (ii) দ্রৌপদীয়া যুধিষ্ঠিৰনাব মা সোঁদোঁমোন? 1
- (iii) বে মোননৈ বিবুঁথিনি গেজেৰাব ববে মোনসেয়া দ্রৌপদীনি ফাৰসে থাংখৌ? 2
- (iv) বে জাথাইয়া মহাভাৰতনি সানফৌরনি আইজোফৌরনি থাথায়খৌ দিন্থিয়ো নামা? 2

(b) *The Bird Leaves its Nest* :

This is an excerpt by Ibn Battuta.

My departure from Tangier, my birthplace, took place on thursday... . I set out alone, having neither fellow-traveller...nor caravan whose party I might join, but swayed by an overmastering impulse within me and a desire long-cherished in my bosom to visit these illustrious sanctuaries. So I braced my resolution to quit all my dear ones, female and male, and forsook my home as birds forsake their nests....my age at that time was twenty-two years.

Ibn Battuta returned home in 1354, about 30 years after he had set out.

Questions :

- (i) What is the source of the passage? At what age Ibn Battuta leave his home and when did he return? 2
- (ii) What is the birthplace of Ibn Battuta? What was the motivation behind Ibn Battuta's journey? 2
- (iii) Discuss how Ibn Battuta's journey started. 2

চৰাই বাহৰ পৰা উৰিল :

এইটো ইবন বটুতাৰ টোকাৰ পৰা উদ্ধৃত :

বৃহস্পতিবাৰ মোৰ জন্মভূমি তঞ্জিৰেৰ পৰা মোৰ যাত্ৰা আৰম্ভ হৈছিল। মই অকলশৰে, লগত নাই কোনো সহযাত্ৰী, নাই কোনো দল যাৰ লগত মই সহযোগ কৰিব পাৰোঁ, কিন্তু মোৰ মনৰ মাজত থকা অদম্য সাহস আৰু ইচ্ছাই মোক এই প্ৰসিদ্ধ স্থান ভ্ৰমণৰ বাবে অহৰহ মনত খুন্দিয়াই আছে। সেই কাৰণে মই মোৰ সকলো পুৰুষ আৰু মহিলা আত্মীয়স্বজন ত্যাগ কৰাৰ সংকল্প ললো আৰু চৰাইয়ে

যেনেদৰে বাহ পৰিত্যাগ কৰে ঠিক তেনেদৰে ময়ো মাত্ৰ ২২ বছৰ বয়সত ঘৰ ত্যাগ কৰি ওলাই আহিলোঁ।

ইবন বটুতা ঘৰৰ পৰা ওলাই অহাৰ ৩০ বছৰৰ পিছত ১৩৫৪ খ্ৰীষ্টাব্দত পুনৰ ঘৰলৈ ঘূৰি যায়।

প্ৰশ্নসমূহ :

- (i) অংশটোৰ উৎস কি? ইবন বটুতাই কিমান বয়সত ঘৰৰ পৰা ওলাই যায় আৰু কেতিয়া ঘূৰি আহিল? 2
- (ii) ইবন বটুতাৰ জন্মস্থান ক'ত? ইবন বটুতাৰ এই যাত্ৰাৰ আঁৰৰ প্ৰেৰণা কি আছিল? 2
- (iii) ইবন বটুতাৰ যাত্ৰা কেনেকৈ আৰম্ভ হৈছিল আলোচনা কৰা। 2

পাখি নীড় থেকে বের হল :

এই অংশটি ইবন বটুতাৰ টোকাৰ থেকে উদ্ধৃত :

বৃহস্পতিবাৰ আমাৰ জন্মভূমি তঞ্জিৰেৰ থেকে আমাৰ যাত্ৰা শুৰু। আমি একাকী, সঙ্গৈ কোনো যাত্ৰী নাই। নাই কোনো দল যাৰ সঙ্গৈ আমি সহযোগ কৰতে পাৰি। কিন্তু আমাৰ মনৰ মध्ये থকা অদম্য সাহস ও ইচ্ছা এই প্ৰসিদ্ধ স্থান ভ্ৰমণৰ জন্য অহৰহ আমাৰ মনকে উজ্জীবিত কৰে। সেজন্য আমি আমাৰ সব পুৰুষ ও মহিলা আত্মীয়স্বজন ত্যাগ কৰাৰ সংকল্প নিলাম এবং পাখি যেভাবে নীড় পৰিত্যাগ কৰে ঠিক সেভাবে আমিও মাত্ৰ ২২ বছৰ বয়সে ঘৰ ত্যাগ কৰে বের হয়ে এসেছি।

ইবন বটুতা ঘৰ থেকে বের হয়ে আসার ৩০ বছৰ পর ১৩৫৪ সনে পুনৰায় ঘৰে ফিরে যান।

প্ৰশ্নসমূহ :

- (i) অংশটিৰ উৎস কী? ইবন বটুতা কত বছৰ বয়সে ঘৰ থেকে বের হন এবং কখন ফিরে যান? 2
- (ii) ইবন বটুতাৰ জন্মস্থান কোথায়? ইবন বটুতাৰ এই যাত্ৰাৰ পিছনে প্ৰেৰণা কী ছিল? 2
- (iii) ইবন বটুতাৰ যাত্ৰা কীভাবে আৰম্ভ হৈছিল আলোচনা কৰো। 2

दावआ गावनि बासाखौ नागरबाय :

बेयो इबन बतुतायाव रायथिनाय खोन्दो :

आंनि जोनोम जायगा, तानजियारनिफ्राय आडो बिसतिबार सानाव हारसिडै ऑखार बोदोमोन, आंजो लोगोसे दावबायग्रा लोगो एबा बालाहामा गेजेरजो थानाय रावबो दावबायारिफोरनि दोलोबो गैयामोन जायफोरजो आं लोगो जाफानो हागौमोन। नाथाय दावबायनायनि फारसे आंनि गोसोआव थानाय मोनसे गोगोम हास्थायनाय आरो बालाहामानि गेजेराव थानाय आस्रय थावनिफोरखौ (Sanctuaries) नायनो आंनि गोबाव समनि हास्थायनायनि थाखाय आं ऑखार बोदोमोन। बे बिथांखि लानानैनो आं गावनि नख'रनि गासै आंगोफोरखौ नागरानै, दावआ गावनि बासाखौ नागरनाय बादि आं गावनि न'खौ नागरदोमोन। बै समाव आंनि बैसोआ 22 बोसोरमोन।

इबन बतुताया दावबायारि महरे ऑखारबोनायनि 30 बोसोरसोनि उनाव, 1354 मायथाइयाव गावनि न'आव थांफिनदोमोन।

सौलुफोरखौ :

- (i) बे फरानि फुंखाया मा? इबन बतुताया बेसे बैसोआव गावनि न'खौ नागरलांदोमोन आरो माब्ला फेफिनदोमोन? 2
- (ii) इबन बतुतानि जोनोम थावनिया मामोन? इबन बतुतानि दावबायनायनि आन्दोनि थुलुंगाया मामोन? 2
- (iii) इबन बतुतानि दावबायनाया माबोरै जागयदोमोन सावराय। 2

(c) *Buddhism in Practice* :

This is an excerpt from the *Sutta Pitaka*, and contains the advice given by the Buddha to a wealthy householder named Sigala :

In five ways should a master look after his servants and employees...by assigning them work according to their strength, by supplying them with food and wages, by tending them in sickness; by sharing delicacies with them and by granting leave at times.

In five ways should the clansmen look after the needs of Samanas (those who have renounced the world) and Brahmanas : by affection in act and speech and mind, by keeping open house to them and supplying their worldly needs.

There are similar instructions to Sigala about how to behave with his parents, teacher and wife.

Questions :

- (i) In this excerpt, who is giving advice and to whom? 2
- (ii) According to *Sutta Pitaka*, how should a master look after his servants and employees? 2
- (iii) In what ways the clansmen should look after the needs of samanas? 2

कार्यतः बौद्ध धर्म प्रयोग :

बुद्धई छिगाल नामेबे एजन सम्पदशाली गृहहक दिया उपदेशसम्बलित এই পাठটো 'सुत पितक'ब पबा लोरा हैछे :

एजन गबाकीये तेउँब कर्मचाबी आक लणुब्राक पाँच प्रकारे चोराचिता कबिब लागे...तेउँलोकब शक्ति अनुसबि कार्यताब, खाद्य आक मज्जूबी, माजे-समये कामब पबा छुटि आक ढोगब द्वाबा आक्रान्त ह'ले पबिचर्या दियाब उपबि तेउँलोकको सुन्नादु आहाबब भाग दिब लागे।

यिकोनो गोष्ठीब लोके पाँच प्रकारे समन (संसाबत्यागी लोक) आक ब्राह्मणसकलब प्रयोजनीयताब प्रति चक दिब लागे : कर्म, कथा-बतबा आक मनत तेउँलोकब प्रति मबम भाव पोषण, तेउँलोकब बाबे घबब दुराब मुकलि बखाब उपबि तेउँलोकले सांसाबिक प्रयोजनीय वस्तु सबबबाह।

निज पिता-माता, णुब आक पत्नीब क्खेत्तो कि बरहाब कबा उचित सेई सम्पर्केओ छिगालक नाना धबणब निर्देश दिया हैछिल।

প্রশ্নসমূহ :

- (i) এই পাঠটি কোনে আৰু কাক উপদেশ দিছে? 2
- (ii) 'সুত্ত পিতক' অনুসৰি এজন গৰাকীয়ে তেওঁৰ কৰ্মচাৰী আৰু লগুৱাক কেনেদৰে চোৱাচিতা কৰিব লাগে? 2
- (iii) এটা গোষ্ঠীৰ লোকে সমনসকলৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰতি কেনেধৰণে লক্ষ্য ৰাখিব লাগে? 2

বৌদ্ধ ধৰ্মৰ প্ৰয়োগ :

বুদ্ধ সিগাল নামে একজন সম্পদশালী গৃহস্থকে দেওয়া উপদেশ সম্বলিত এই পাঠটি 'সুত্ত পিটক'-এৰ থেকে নেওয়া হয়েছে :

একজন গৃহস্থকে তার কর্মচাৰী ও চাকৰদেৱ পাঁচ প্ৰকাৰে দেখাশোনা করতে হয়...তাদের শক্তি অনুসারে কাৰ্যভাৱ, খাদ্য ও মজুৰী, মাঝে মাঝে কাজেৰ থেকে ছুটি ও ৰোগেৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হলে পৰিচৰ্যা কৰাৰ পৰেও তাদেরকে সুস্বাদু আহাৰেৰ ভাগ দিতে হয়।

যে-কোনো গোষ্ঠীৰ লোককে পাঁচ প্ৰকাৰে শ্ৰমণ (সংসাৰত্যাগী লোক) ও ব্ৰাহ্মণদেৱ প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰতি নজৰ দিতে হয়: কৰ্মে, কথা-বাৰ্তায় ও মনে তাদের প্ৰতি স্নেহভাব পোষণ, তাদের জন্য স্বৰেৰ দৰজা অবাধ ৰাখা, উপৰন্ত তাদেরকে সাংসাৰিক প্ৰয়োজনীয় বস্তু সৰবৰাহ কৰা প্ৰয়োজন।

নিজেৰ পিতা-মাতা, গুৰু ও পত্নীৰ ক্ষেত্ৰেও কী ধৰনেৰ ব্যবহাৰ কৰা উচিত সেই সম্পৰ্কেও সিগালকে নানাধৰনেৰ নিৰ্দেশ দেওয়া হয়েছিল।

প্রশ্নসমূহ :

- (i) এই পাঠটিতে কে, কাকে উপদেশ দিয়েছিলেন? 2
- (ii) 'সুত্ত পিটক' অনুসারে একজন গৃহস্থকে তার কর্মচাৰী ও চাকৰদেৱ কীভাবে দেখাশোনা কৰা উচিত? 2
- (iii) যে-কোনো গোষ্ঠীৰ লোকদেৱ শ্ৰমণদেৱ প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰতি কী ধৰনেৰ লক্ষ্য ৰাখতে হয়? 2

बाहायथायारि बुद्धखान्धि :

बेखौ 'सुत्त पितक' निफ्राय लानाय जादों। सिगाल मुनि सासे दोहोनि सुबुंखौ बुंदों : बिगोमाया गावनि दाहोनाफोरखौ मोनबा नोजोरजों नायनांगौ—बिसोरनि गोहो बादियै खामानि गथायनाय, बिसोरनो जानाय आरो हाजिरा गथायनाय, जब्रा समाव जोथोन लानाय, जानाय मुवाखौ बाहागो होनाय आरो आजिरा होनाय।

मोनबा नोजोरजों बुहुमखौ एंगारनाय (Samanas) आरो ब्रह्मनफोरखौ नायनांगौ—मावनाय आरो बुंनायाव अननाय होनाय, बिसोरनि थाखाय न'नि दरजाखौ अराय खेवना दोननाय, आरो बिसोरनो गोना जानाय मुवाफोरखौ जगार होनाय।

गावनि बिसि, बिमा-बिफा आरो फोरोंगिरिफोरखौ नोजोर होनांगौनि बागैबो बे एखे रोखोमनि बिथोनखौनो होदोंमोन।

सौलुफोरखौ :

- (i) बे फरायाव सोरो आरो सोरखौ बोसोन होदोंमोन? 2
- (ii) 'सुत्त पितक'नि बादिब्ला, सासे बिगोमाया गावनि दाहोना आरो मावग्राफोरखौ मात्रै नायनांगौ? 2
- (iii) समनफोरनि गोनांथिखौ मा राहाजों सुफुं नांगौ? 2

5. (a) Draw a map of India and locate the following : 3+3=6

ভাৰতৰ মানচিত্ৰ এখন অংকন কৰি নিম্নলিখিত অৱস্থানসমূহ নিৰূপণ কৰা :

ভাৰতবৰ্ষেৰ একটা মানচিত্ৰ অংকন কৰে নিম্নলিখিত অৱস্থানসমূহ নিৰূপণ কৰো :

भारतनि मान सावगारि आखि आरो गाहायाव होनाय थावनिफोरखौ दिन्धि :

- (i) A major Buddhist site
এখন প্ৰধান বৌদ্ধ স্থান
একটা প্ৰধান বৌদ্ধ স্থান
মোনসে গাহাই বৌদ্ধ থাবনি
- (ii) Place of Jallianwala Bagh Massacre
জালিয়ানৱালাবাগ হত্যাকাণ্ডৰ স্থান
জালিয়ানওয়ালাবাগ হত্যাকাণ্ডেৰ স্থান
जालियावाला बागनि बुथारलुनाय थावनि

- (iii) One centre of National Movement of India
ভাৰতৰ জাতীয় আন্দোলনৰ এখন মুখ্য কেন্দ্ৰ
ভাৰতৰ জাতীয় আন্দোলনৰ এখন মুখ্য কেন্দ্ৰ
भारतनि माहारियारि सोमावसारनायनि मोनसे गाहाइ थावनि

Or / नहिवा / अथवा / एवा

- (b) Draw a map of India and locate three sites of Harappan Civilization 3+3=6

ভাৰতৰ এখন মানচিত্ৰ অংকন কৰি হৰপ্পা সভ্যতাৰ তিনিটা স্থান চিহ্নিত কৰা।

ভাৰতবৰ্ষৰ এখন মানচিত্ৰ অংকন কৰি হৰপ্পা সভ্যতাৰ তিনিটা স্থান চিহ্নিত কৰো।

भारतनि मानसावगारि आखि आरो हरप्पा सोदोमम्लिनि गंथाम नोगोरफोरखौ दिन्धि।

127070

127070